

ЖУРНАЛ ВИЗНАНО ПЕРЕМОЖЦЕМ КОНКУРСУ "СВІТОЧ ПРІДНІРОВА"

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЩОМІСЯЧНИК

ВИХОДИТЬ 3 ЛИПНЯ 1991 р.

БОРИСТЕН

2023 рік

№ 02(375)

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ, ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ
ТА НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИЙ ЩОМІСЯЧНИК

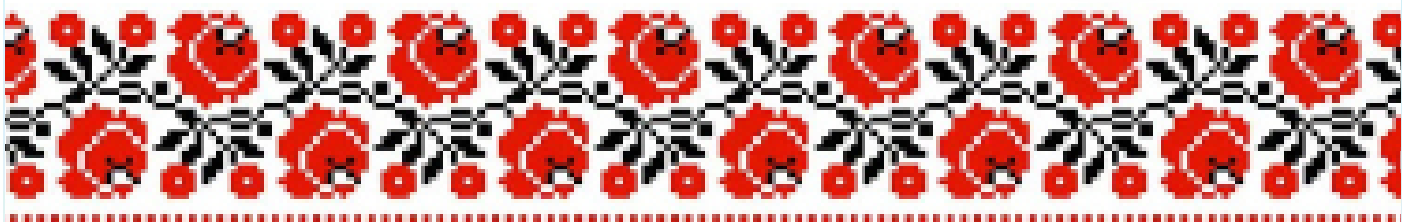
**Відзнаку ім. О. Гончара
вручено!**

“У всіх народів мова – це засіб спілкування, у нас це – фактор відчуження. Не інтелектуальне надбання століть, не код порозуміння, не першоелемент літератури, а з важкої руки Імперії ще й досі для багатьох – це ознака націоналізму, сепаратизму, причина конфліктів і моральних травм. Людина розмовляє рідною мовою, а на неї озирються...”

“Нації вмирають не від інфаркту, спочатку в них відбирають мову”

Ліна Костенко

«Бористен (Борисфен)» – незалежний і недержавний український науково-популярний щомісячник, який висвітлює наукові, культурні, соціальні, історичні події. Видавцем і засновником часопису є Дніпровська міська громадська організація «Товариство шанувальників журналу „Бористен“», голова правління письменник і видавець Фідель Сухоніс.

Видавець: Дніпровська міська громадська організація «Товариство шанувальників журналу „Бористен“», НТУ «Дніпровська політехніка»

Серія КВ, реєстр. номер 16084-4556 ПР. Рік видання двадцять перший. Постановою президії ВАК України від 9 квітня 2008 року за № 1-05/4 журнал внесено до переліку наукових фахових видань України, у яких можуть публікуватись основні результати дисертаційних робіт з історії, філології, політичних наук, мистецтва та культурології.

Редакція не завжди поділяє думку авторів і не несе відповідальності за недостовірність опублікованих даних. Редакція не несе відповідальності перед авторами і/або третіми особами і організаціями за можливу шкоду, нанесену публікацією статті. Редакція має право скоротити матеріал без згоди автора. Редакція сплачує гонорари тільки за матеріали, які замовлені авторами.

Адреса журналу «Бористен»: Адреса редакції
а/с № 791, 49008 м. Дніпро, Україна
Телефон: (050) 340 - 28 - 27
e-mail: fideliskukhons@gmail.com

Представництва
в редакції:

У США: Bahriany Foundation, Inc. 19669
Vil- la Rosa Loop, Fort Myers,
FL 33967, USA

З релігійних справ у США та Канаді: Mr. V.
Babanskyj, 74 Oakrige, Watchung, N.J.
07069, USA;

У Румунії : Ritco Virgil STR. 1 Decembrie 7.
Bloc 19 Sc B. Ap. 8 8885 Macin Jud. Tulcea
Ro- mania;

У Бразилії: Спільні плани Wira Selanski,
Rua General Glicer- io, 400 apt.701,
22245-120

Rio de Jameiro, RJ
Brazil, Telefax (00-55-21) 2556-5517

У Ізраїлі: Svitlana Glaz, Arie Rubin, 18V,
Lod, Israel

У Польщі: Juri Hawryluk, skr. poczt. 55, 17 –
100 Bielsk Podlaski, Polska

У США: Raisa Chejlyk.
4000 S. Biscayne Dr. #213
North Port, FL. 34287.

Електронні версії журналу borysten.com.ua

Долучайтесь до нас у соцмережі

[facebook.com/borysteninfo](https://www.facebook.com/borysteninfo)

Верстка/дизайн
журнал *“CatArt”*

Видавець ФОП
Озеров Г.В.
м.Харків, вул.

Університетська, 3/9
Свідоцтво про державну

реєстрацію
№ 818604 від
2.03.2000

Папір офсетний.
Друк цифровий
Щомісячник,
наклад:

1500 примірників

ДОРОГІ ДОБРОЧИНЦІ!

В Україні триває найжорстокіша з часів Другої Світової війни. Безжальний московський ворог прагне знищити українську націю. А тому найбільш важливим нині є допомога Збройним Силам України і потерпілим від агресії Москви-Московії. Наш земний уклін **Товариству Української мови в США** за чергову княжу пожертву для потребуючих в Україні.

Сердечно дякуємо **родині Василя та Ольги Карпенко (Monroe, MI.), Олександрю Власенку (North Port, FL.),** які зафундували кошти на продукти для наших захисників. Ці добродії так само жертовно сягнули кишеня для потреб сиріт у Дніпрі. Низький уклін за жертовність на пресовий фонд «Бористену» **добродію Василю Стану (Boston, MA.) та добродійці Лідії Таращук (Royal Oak, MI.).**

**Ми щиро вдячні Вам за цікавість історичною Батьківщиною.
Правдиво бажаємо Вам усіляких гараздів та гарного самопочуття!**

Влас. Інформ.

----- Зміст -----

- Стор.1** Адреси доброти
Стор.2-5 «Біженці війни з України – життя в Польщі та плани на майбутнє»
Стор.6 З Днем Соборності України вітає наша колежанка Марія Дружко
Стор.6-7 «Не дуріте самі себе...»
Стор.8 Для «Бористену»
Стор.9-11 Наша традиція
Стор.12 Колонка редактора
Стор.13 Кросвод від
«Бористену»
Стор.14 «Цей світ – вертеп. І, мабуть, щонайважче – у ньому залишатися собою...»
Стор.15 Маніфестація на Підтримку України
Стор.16 Російський «спектакл»
Стор.17-19 ЯК АКТРИСА СТАЛА ПРОФЕСОРОМ АБО ЕСТЕТИЧНІ КАТЕГОРІЇ ІІ БУТТЯ
Стор.20-25 «Наша церква»

Долучайтесь до нас у соцмережі
facebook.com/borysteninfo

Ще більше цікавої та актуальної інформації на нашому сайті
borysten.com.ua

"Актуально"

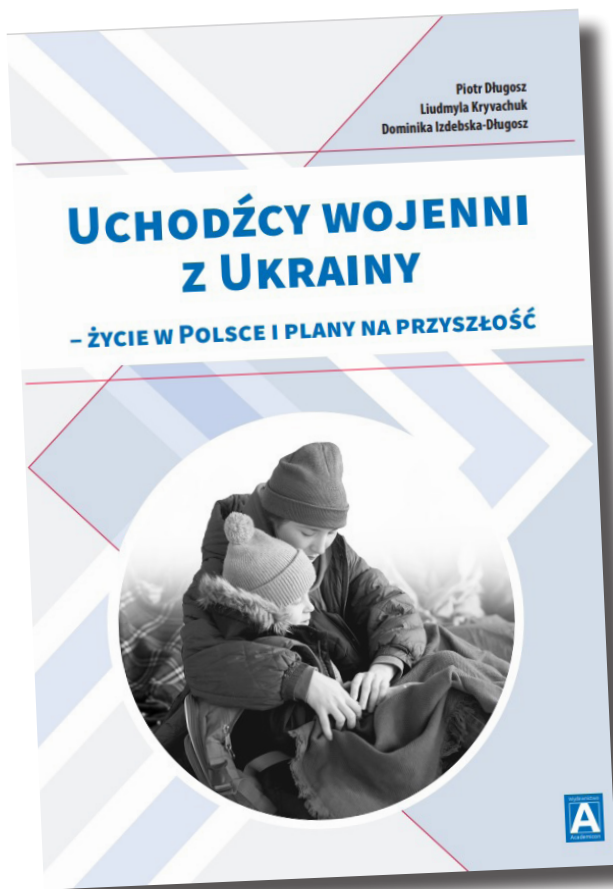
«Біженці війни з України – життя в Польщі та плани на майбутнє»

Матеуш Каміонка
доцент, Сумський державний університет
(Україна)

Piotr Długosz, Liudmyla Kryvachuk,
Dominika Izdebska-Długosz:

„Uchodźcy wojenni z Ukrainy – życie w Polsce i plany na przyszłość”

Wydawnictwo „Academicon”, ISBN:
978-83-62475-97-1, Lublin 2022, ss.48

У липні 2022 року люблінське видавництво «Academicon» опублікувало звіт про дослідження українських біженців війни, які перебувають у Польщі. Дослідження, проведене польсько-українською командою вчених, було одним із перших, яке точно показало ситуацію українських біженців війни в Польщі. Авторами дослідження стали вчені з Кракова, які працюють у Педагогічному університеті ім. КЕН. (Комісія національної

освіти) та Ягеллонського університету. Одна з дослідниць раніше проживала у Львові, де ще до початку війни працювала в Державному університеті безпеки життєдіяльності в цьому місті.

Звіт отримав схвальні відгуки, підготовлені двома науковцями з України та одним із Польщі. Варто додати, що один із рецензентів, професор Ілля Кононов з Луганського національного університету ім. Тараса Шевченка (переселений до Полтави) сам є біженцем і на момент написання звіту перебував із дружиною у Варшаві. У свою чергу рецензентка проф. Роксоляна Швай, Національний університет «Львівська політехніка», до Польщі прибула під загрозою війни в Україні. Таким чином рецензенти відчували на собі всі проблеми та труднощі, які принесла доля українським громадянам після нападу російських злочинців на Україну. Можна припустити, що вони дуже добре знали проблеми, порушені дослідниками, оскільки самі були змушені втекти зі своєї країни, покинувши роботу, родину, друзів і Батьківщину. Також варто підкреслити, що дослідження, про яке йдеться, є першим, у якому психічний стан біженців було точно діагностовано за допомогою спеціально розробленого для цього інструменту – шкали RHS-15 (Refugee Health Screener-15). Це 15-точковий інструмент, який спеціально розроблений для вивчення депресії, тривоги та посттравматичного стресового розладу серед біженців.

У проведеному дослідженні вперше використано шкалу українською мовою. Інструмент підготував Американський інститут вивчення травми війни. Сама публікація написана дуже чітко. Складається з анотації польською, англійською та українською мовами. Є також вступ, який показує різні дослідження біженців польськими та українськими дослідниками. Також представлена ситуація на кордоні, що свідчить про рух біженців з України.

Дослідження показують, що з України з початку війни (станом на 27 травня 2022 року) виїхало 6 737 208 осіб. Опитування показали, що мешканці України найчастіше обирають Польщу місцем притулку від війни (37,6%). Рідше виїжджають до Німеччини (12,1%), Чехії (7,6%), Італії (5,5%), Словаччини (3,8%), Литви (2,7%), Австрії (2,7%), Іспанії (2,6%), Болгарії (2,1%), Франції (1,6%). У Польщі біженці з України ховалися від війни переважно у 12 найбільших містах (Білосток, Бидгощ, Гданськ, Катовіце, Краків, Люблін, Лодзь, Познань, Жешув, Щецин, Варшава та Вроцлав). Якщо взяти до уваги воєводства, то найбільше їх було в Мазовецькому (20%), Нижньопольському (11%), Малопольському (10%), Силезьському (10%), Великопольському (9%), Поморському (7%), Лодзь (6%), Західнопоморському (5%).

Аналіз, проведений у звіті, багатовимірно показує ситуацію громадян України, які втікають до Польщі від лихоліття війни. Дані представлені у восьми тематичних розділах. Читача можуть зацікавити основні висновки з досліджень польсько-української групи вчених із Кракова.

Варто зазначити, що знання про біженців були зібрані на основі використання кількісних та якісних методів. Дослідження мало відповісти на питання, ким є біженці в соціально-демографічному сенсі, як

вони адаптуються до реальності в Польщі, який їхній психічний стан і які їхні життєві зобов'язання. Для досягнення вищезазначених цілей було використано метод Інтернет-опитування (CAWI). Дослідницьку вибірку відбирали методом випадкової вибірки. Посилання на опитування було розміщено на форумах для українців у різних містах, а посилання на опитування розіслано учасникам курсів польської мови. Таким чином було отримано 737 правильно заповнених анкет. Варто зазначити, що біженці, які відгукнулися, були зі 125 міст усієї Польщі. Таким чином, вибірка включала всю репрезентацію українців, які прибули до Польщі після 24 лютого 2022 року. Про правильність відбору вибірки свідчать також інші дослідження, які згодом були проведені різними техніками та методами дослідження.

Результати дослідження свідчать, що більшість біженців війни з України – це молоді жінки з дітьми. Середній вік становив 37 років, з них $\frac{3}{4}$ мали дітей. Серед опитаних жінок переважала вища освіта. Більшість респондентів з вищою освітою мали звання магістра або науковий ступінь. Більшість респондентів оцінюють своє матеріальне становище в Україні до війни як добре або дуже добре. Більшість опитаних біженців приїхали з міст. Опитані біженці були вихідцями з усіх областей України, крім Закарпатської. У регіональному розрізі переважали респонденти з центральної України. Беручи до уваги статусні характеристики біженців, можна сказати, що до Польщі прибули переважно представники, точніше представниці українського середнього класу. Понад $\frac{3}{4}$ біженців, які прибули до Польщі, проживали в середніх і великих містах. Більшість опитаних біженців на момент дослідження (дослідження проводилося на рубежі квітня-травня) вже перебували в Польщі більше місяця.

Найчастіше опитані біженці проживали в орендованих квартирах і будинках. 17% мешкали в польських родинах. Мало хто залишався в колективних закладах розміщення. Більшість українських біженців, які заповнили анкету, мали намір залишитися в Польщі, шукаючи притулку від війни. Люди, які мали намір поїхати в іншу країну, переважно обирали країни Західної Європи, а також США та Канаду. Близько половини респондентів ніколи не були в Польщі до початку війни в Україні. Про знання польської мови заявили менше 1/5 респондентів. Більшість опитаних біженців мали намір вивчити польську мову. Під час дослідження серед респондентів переважав спосіб самостійного вивчення польської мови. Більшість респондентів вивчали польську мову на безкоштовних курсах. Найпоширенішою причиною відмови біженців від вивчення польської мови було бажання повернутися в Україну. Основним мотивом, який спонукав опитаних біженців обрати Польщу як місце притулку, було те, що вони мали друзів з України в Польщі та керувалися подібністю Польщі до України в мовному та культурному плані.

Опитані біженці найвище оцінили допомогу, яку надають волонтери на кордоні, люди, які працюють на пунктах прийому на кордоні та польські військові служби. Найнижчі оцінки серед опитаних біженців отримали митне оформлення на українській стороні кордону, а також послуги в медичному закладі та офісах. Майже 1/3 біженців, які перебували в Польщі, працювали в Україні дистанційно. Під час дослідження майже 1/5 респондентів знайшли роботу в Польщі. Серед опитаних респондентів $\frac{3}{4}$ мали намір знайти роботу в Польщі. Більшість біженців, які прибувають до Польщі, отримали або мають намір отримати номер PESEL найближчим часом. Менше половини біженців відправили своїх дітей на дистанційні уроки, які проводять школи в Україні. Менше половини респондентів віддали своїх дітей до польської школи. Близько половини біженців мали намір у майбутньому віддати своїх дітей до польської школи. Близько $\frac{3}{4}$ респондентів подали або мають намір найближчим часом подати заяву на соціальну виплату 500+. Найбільшою проблемою біженців, які втікають з України, була розлука з близькими, страх бомбардувань і обстрілів, страх за безпеку своїх близьких, які залишаються в Україні. Близько $\frac{3}{4}$ опитаних біженців мали посттравматичний стресовий розлад, виміряний за шкалою RRS-15. Майже $\frac{3}{4}$ респондентів мали підвищений рівень життєвого стресу. Більше половини респондентів мобілізувались на вирішення проблем. Схожий відсоток респондентів робили інші речі, щоб відвернути увагу від своїх проблем і тішились думкою, що могло бути гірше. Майже половина опитаних біженців мали намір повернутися в Україну після війни. Повернення додому в Україну спонукало тугою за родиною, обов'язком відбудувати країну від воєнних руйнувань.

Представлене дослідження показує непросту долю громадян України, які приїхали до Польщі після 24 лютого 2022 року. Це одне з небагатьох видань, яке всебічно висвітлює як психічний стан біженців, так і їхню адаптацію в західному сусіді.

Представлені знання можуть бути корисними як людям, які цікавляться новітньою історією України, так і українцям, які тікають від війни, а також можуть бути корисними при розробці різноманітних рішень у сфері соціальної політики в Україні для біженців, які повертаються, а також для тих, хто все ще залишився за кордоном, чекаючи щасливого кінця війни.

Сама робота доступна безкоштовно як електронна книга. Її можна завантажити з сайту, відсканувавши QR-код:

«На перехресті думок»

«Не дуріте самі себе...»

«...Наші війська відійшли на завчасно підготовлені позиції...». Як це нагадує фронтові повідомлення часів Другої Світової війни від «Совінформбюро» та Вермахту. Кого ті дурили і навіщо, ми знаємо, а кого дурять наші владці? Вояків на фронті? – Та вони все бачать і все знають! Простих людей, далеких від фронту? – А чи це можливо в епоху Інтернету і соцмереж?

Себе дурять! Самі себе заспокоюють: «Всьо харашо, прекрасная маркіза, всьо харашо, всьо харашо»...

А воно ж таки погано і дуже погано! Так, кацапня зазнала під Соледаром чималих втрат, але таки захопила місто. І це головне! І треба визнати, що ми зазнали поразки. Не рвати волосся, не посипати голову попелом, але визнати і думати, що і як робити далі.

На жаль, ми вкотре поповнили сумний ряд наших героїчних поразок (на жаль, саме ПОРАЗОК): Іловайськ, ДАП, Дебальцеве, Маріуполь, Сіверодонецьк, Лисичанськ, а тепер ще й Соледар, а кацапня здобула «ісчо адну ПАБЄДУ». І це найгірше, бо ми знаємо, яке сакральне значення має «пабеда» в Кацапії, де існує не лише «пабедобесіє», але й «пабедоманія». Як наркоману потрібна чергова доза, так Кацапії потрібна чергова, оспівана в піснях і фільмах «пабеда» («І, значіт, нам нужна адна – Пабеда, Адна на всех – ми за ценой не пастаім!»).

Що для кацапні той факт, що вони втратили більше людей, ніж у двох «чеченських» війнах?! Кацапня не лише велика і дурна, але й ДУЖЕ велика і ДУЖЕ дурна. І в цьому її

СИЛА – велика, дурна і нелюдська. Хто рахує ті втрати? Що для Кацапії ті 140 тисяч загиблих з початку війни? З чим їх порівняти? З кількістю населення Кацапії, яке на 1 січня цього року склало 146 мільйонів 424,7 тисяч? То це лише 1 тисячна! Менше 0,1% (0,095%). З 13-мільйонним населенням Москви, цього «серця дракона»? То це трохи більше 1% (1,068%). Один зі 100. Ніхто й не помітить. За минулий рік населення Кацапії зменшилося на понад півмільйона осіб (556 тисяч). Із них приблизно 100 тисяч загинуло в Україні – менше 20% від цифри зменшення (а загалом померло ще більше, то процент іще менший). Як не порівнюй, для них усі ці «200і» це «копійки», «статистична похибка», «мелочь», не більше. А ми тішимо себе думкою, що ці жалюгідні втрати якось вплинуть на Кацапію і кацапів? Втрати техніки болючіші, але й це для них не катастрофа. Головне, що є «пабеда», яка все сплише, все виправдає. Головне, що Великая Кацапня здобула Соледар та ще й дешево ціною «утилізації» зеків-«вагнерівців». Та для них це подвійна «пабеда»!

Не дивно, що кацапня ще дужче активізувалася на фронті, ще завзятіше лізе, бо хоче нових і нових «пабед». І зупинити її можуть лише поразки, «непабеда». Лише тоді вони почнуть рахувати свої втрати і питати: «А за що ми стільки людей поклали? (Пабеда то нет!)». Для Кацапії непабеда – це величезна, катастрофічна поразка. І саме це ми маємо пам'ятати. Зараз епіцентр боїв – Бахмут.

Що нам робити: заколисувати себе чи робити все, щоб кацапня таки не здобула Бахмута і врешті-решт відкотилася від міста.

Я не радитиму як унеможливити чергову кацапську «набеду», бо не фахівець, та й в Україні є кому думати і радити, бо у нас таки чимало людей на високих посадах і за непогані гроші.

Біда, що деяким із наших владців ніколи займатися такими «дрібницями». Вони нам розповіли, як у «них» все погано і як у «нас» все добре і заспокоїлися (одним Соледаром більше, одним Соледаром менше). «Чудово все, чудово все... Героям слава!». Можна й надалі не перейматися війною, а поїхати відпочити до Іспанії ще днів на 10, купити ще одну «хатинку» в центрі Києва, «заробити» ще 400 тисяч доларів на розкраданні державних грошей, прилаштувати своїх людей поближче до «великого крадівництва»... Не дивно, що всі ці скандали збіглися в часі з нашою ПОРАЗКОЮ у Соледарі. Як дбаємо, так і маємо. Ніколи нашим високо-о-о-копосадовцям займатися фронтом, у них важливіші справи, про інше

дбають (щоб ненароком «себя не абделіть»). А нам розповідають про чужий героїзм...

І не кажіть, що люди, які обіймають високі посади, – «Юлії Цезарі», що зранку вони займаються корупцією, а після обід думають про країну і фронт; що одне іншому, мовляв, не заважає.

Заважає! Ми не Цезарі, ми можемо робити щось одне: АБО-АБО. АБО красти і ховати накрадене, АБО виконувати свої посадові обов'язки. Чому ми зазнали поразки? Бо хтось не зробив своєї роботи. А він має її робити! Або йти під три чорти зі своєї посади і не розповідати байки про те, що ми, мовляв, «вирівняли лінію фронту», замість гіркою, але правдивого слова «поразка».

Я розумію, що є інша крайність – «Всьо пропало!» і паніка – це ще гірше, ніж самозаспокоєння, але ні себе, ні своїх дурити не можна!!! Велика зрада починається з маленької солоденької брехні.

Кацапія – це сильний і підступний ворог. Щоб його перемогти, треба добряче думати і багато робити. Кацапія не раз зазнавала поразок (у Кримській війні (1853-1856), у війнах проти Японії (1904-1905), проти Польщі (1920), проти Афганістану (1979-1989), не перемогла Фінляндію у 1939-1944 роках, хоч і змогла вкрасти великий шмат країни). Ми не перші! Перемагати кацапів можна, але для перемоги треба докласти великих зусиль, надзусиль і цих надзусиль ми вимагаємо від наших владців, обраних чи призначених.

І головне: не дуріть ні себе, ні інших, бо таке вже було і до добра ці брехні нікого не привели... То ж і нам «солодкої» брехні не треба!

Євген Шульга, м. Самар (вибачте, офіційно ще й досі «Новомосковськ» «Дніпропетровської» області).

ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ім. ТАРАСА ШЕВЧЕНКА У США
UKRAINIAN LANGUAGE SOCIETY
5050 SEAGRASS DRIVE • VENICE, FL 34293, USA

28-ого січня, 2023

До :

п. Фіделя Сухоноса

Редактора журналу «Бористен»

Шановний п. Редакторе!

Щиро дякую за нагороду «Відзнака імені Олесь Гончаря журналу «Бористен»».

Мені дуже приємно отримати цю нагороду від Вашого престижного журналу у цей бурхливий, воєнний час, коли Україна і її героїчний народ бореться за свою незалежність, за свої кордони.

Хоч як тяжко, але Ваш журнал «Бористен» все-ж інформує своїх читачів про ситуацію в Україні та її героїчний народ. Цілий світ підтримує Україну проти московського агресора, а наша українська діаспора в США невпинно старається допомогти і морально і фінансово.

Слава Україні!

Героям Слава!

Віра Боднарук, голова

Товариства Української Мови

ім. Шевченка в США

---Наша традиція---

У Дніпрі відзначили володарів Відзнаки імені Олесь Гончара. Цього року патріотизм став основою, яка поєднує усіх лауреатів. Щорічна відзнака імені Олесь Гончара вже тривалий час є не просто вшануванням гідних особистостей, це ще й один особливий спосіб об'єднання тих, хто живе з Україною в серці незалежно від національності та громадянства.

Нині нам усім так бракує чогось піднесеного і святкового. А тому хочеться щиро подякувати НТУ "Дніпровська політехніка" та Кафедрі філології та мовної комунікації за гарно проведену імпрезу - віншування володарів Відзнаки імені О. Гончара за 2022 рік.

Було цікаво, затишно, гостинно і щиро. Присутні змогли переконатися в справді інтерактивному стилі ректорства Олександра Азюковського націленості на щоденну справу викладацького складу, студентства цього вишу.

Модератор імпрези завідувачка ФМК Світлана Ігнат'єва задала тон невимушеної піднесеності, який панував протягом усього заходу.

Впродовж 19 років учасниками конкурсу ставали письменники, журналісти, науковці та громадські активісти. Цього рік володарями традиційної щорічної відзнаки стали: Віра Боднарук (США), Ірина Ващук (Канада), Володимир Могучий (США), Олена Молошна (Україна), Євген Безус (Україна), Василь Колодій (Україна), представники ГО "Офіс на Банковій" (Україна).

Особливо прикметно й зворушливо, що цьогоріч серед лауреатів - професорка ФМК Ірина Цюп'як та колишній студент НТУ "Дніпровська політехніка Рашад Тагієв.

Побажання подальших успіхів отримали від заслуженого журналіста України, відомого краєзнавця Миколи Чабана.

А присутність серед нагороджених капелана Василь Колодій та письменника Євген Безус надала зібранню особливої духовності.

Одне слово, зібрання справді гарних людей. До нових зустрічей!

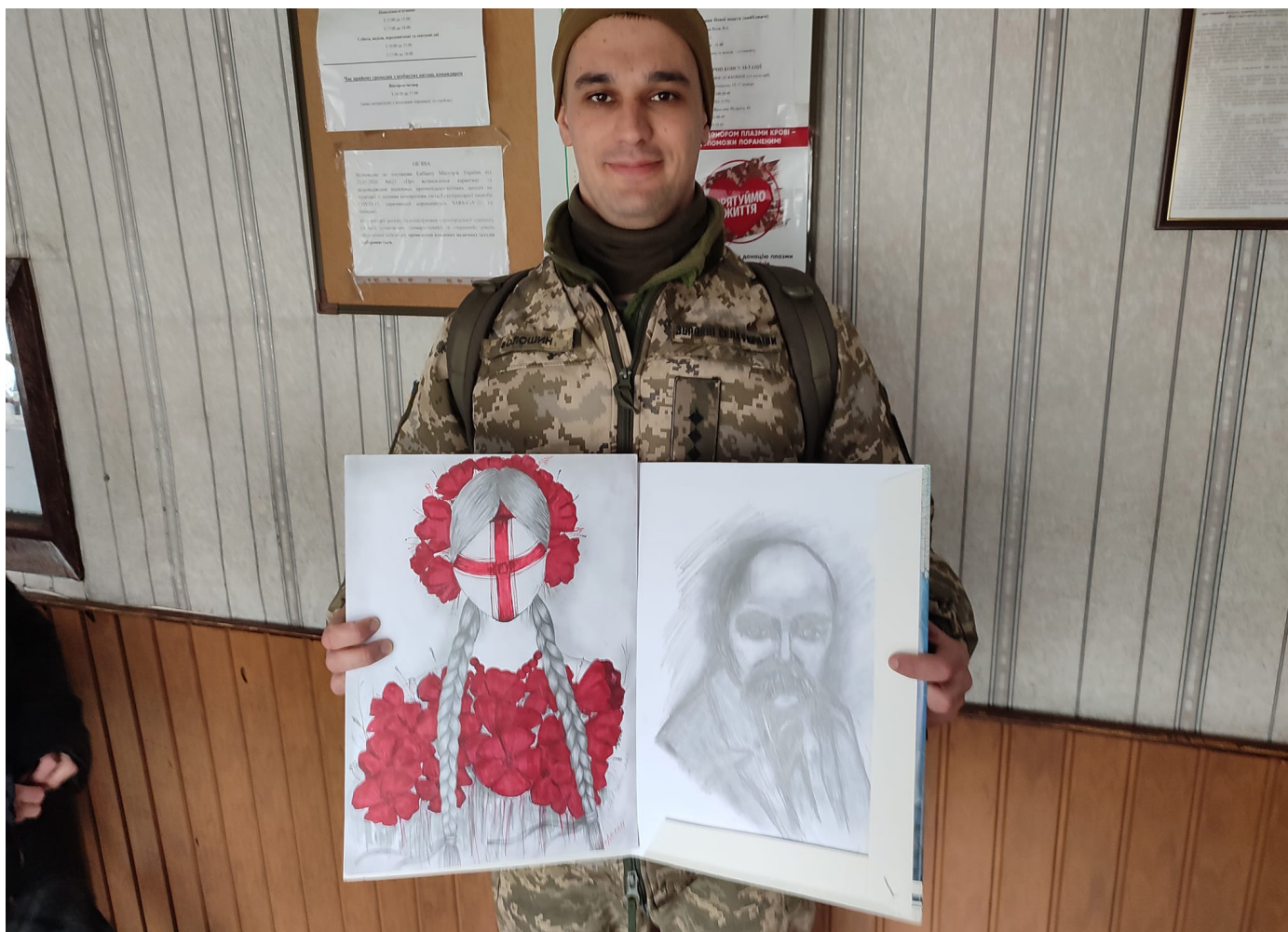
Фідель Сухоніс, шеф-редактор журналу "Бористен"

---КОЛОНКА РЕДАКТОРА---

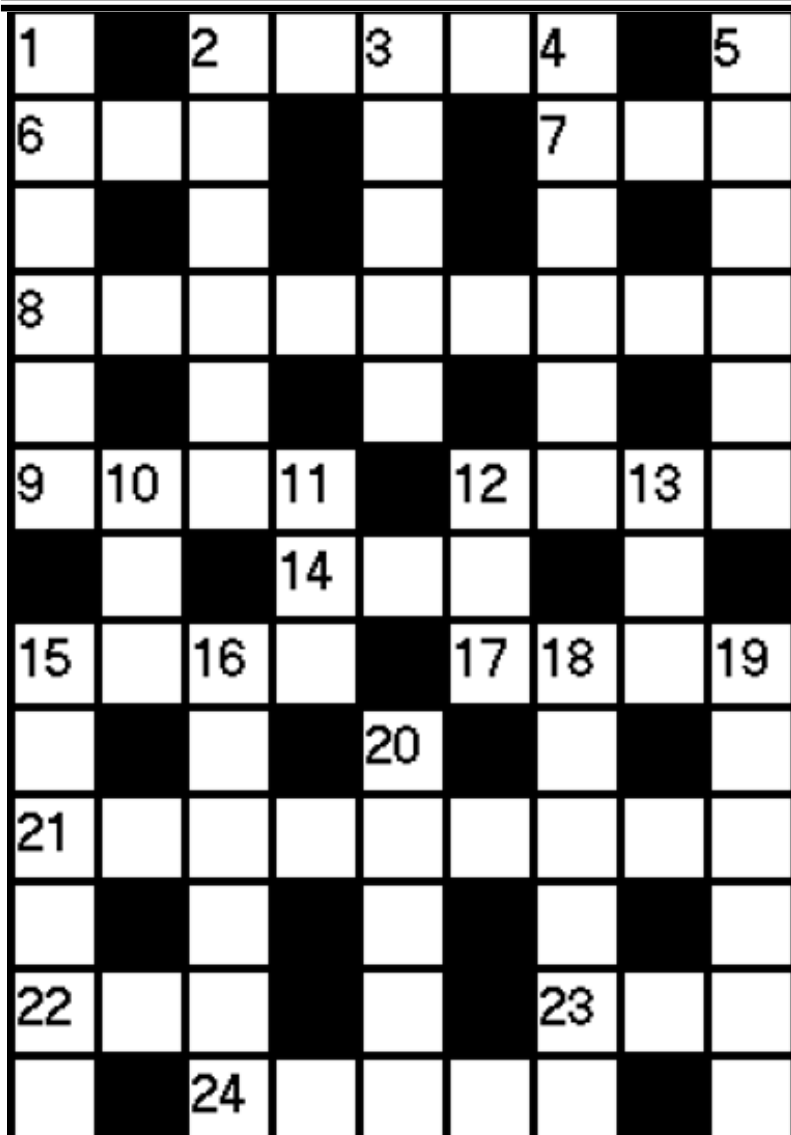
Вероніка Тарабан навчається у 5-В дніпровської СШ#46.

*Сьогодні українські діти, мабуть, найдоросліші та наймудріші у світі. Дівчинка дуже хотіла засвідчити свою повагу і вдячність нашим захисникам. Малювала портрет матанки і Кобзаря просто серцем. Передати мистецький витвір милої дитини сьогодні випало мені. **Офіцер ЗСУ Руслан** нині проходить лікування у дніпровському госпіталі. Я майже певен що дарунок Вероніки наблизить його одуження...*

Фідель Сухоніс, шеф-редактор журналу "Бористен"

Кросвод від "Бористену"

За горизонталлю:

2. Послаблення сил, викликане напруженою фізичною або розумовою працею, тривалим рухом і т. ін. 6. 2+1. 7. Науково-дослідний інститут. 8. Здобування звання, посади, становища і т. ін. 9. Декоративна споруда у вигляді брами, що завершується склепінням. 12. Голчастий виріст у деяких рослин; колючка (розм.). 14. Українська Народна Республіка. 15. Свійська робоча тварина родини конячих. 17. Виїмка, рівчак, вирізьблені або витиснуті спеціальним знаряддям на поверхні чого-небудь. 21. Фахівець з алергології. 22. Місто в Японії, в префектурі Сідзуока. 23. Чотирнадцята літера вірменської абетки. 24. Маленький син князя.

За вертикаллю:

1. Внутрішня частина живота тіла людини або тварини. 2. Раптова примха, безпідставна, непослідовна дія, нечемний вчинок, вислів. 3. У давньогрецькій міфології – місцеперебування богів на однойменній горі. 4. Тропічна трав'яниста рослина з великим кислувато-солодким на смак делікатесним плодом, що має вигляд величезної (20-40 см) соснової шишки. 5. Найближче до Землі небесне тіло, супутник Землі, що світить відбитим сонячним світлом. 10. Трав'яниста рослина родини злакових, зерна якої є цінним харчовим продуктом, а солома використовується як сировина у легкій промисловості. 11. Назва села в деяких тюркських народів у Середній Азії та на Кавказі. 12. Вигадана істота із «Володаря Перстнів» Толкіна. 13. Геометричне тіло, утворене обертанням круга навколо осі, що лежить у площині цього круга й не перетинає його. 15. Захоплене вітання когось-небудь бурхливими оплесками, вигуками і т. ін. 16. Представник сибірського малочисельного корінного народу, що живе в Росії, Китаї і Монголії. 18. Фантастичний роман Олексія Миколайовича Толстого. 19. Столиця Іраку. 20. У давньогрецькій міфології дочка Зевса й Евріноми, одна з трьох харит.

«Дивосил»

«Цей світ – вертеп. І, мабуть, щонайважче – у ньому залишатися собою...»

Січеславська просвітянка Ірина Годованець подивилась кінострічку про «Чубай. Говорити знову» Грицька Чубая і поділилася своїми враженнями.

23 січня цього року виповнилося б 74 роки з дня народження Грицька Чубая – видатного українського поета, перекладача, художника, мистецтвознавця.

І саме в ці дні в кінотеатрах кількох українських міст відбулася прем'єра документального фільму «Чубай. Говорити знову». Нехай і не зовсім прем'єра, адже вперше фільм показали ще восени 2021 р., проте то були переважно закриті покази, не для широкої аудиторії. Тішить, що все більша кількість людей має можливість зараз побачити цю документалку.

Фільм створено за ініціативи доньки Грицька Чубая – Соломії, якій на момент смерті батька було лише два роки, а також за підтримки Українського культурного фонду.

Творчу команду очолив Михайло Крупієвський – український режисер та продюсер. Оператор-постановник – Роман

Еленський, художник-постановник – Олексій Хорошко, ну а музику до фільму написав Тарас Чубай.

Грицько Чубай не потребує представлення. Це одна із яскравих особистостей, що з'явилися на обрії 70-х років минулого століття, але, на жаль, він дуже швидко «згаснув». У фільмі є гарне порівняння із зіркою, неначе «супернова» вибухнула, а світло лишилося, «супернова», у світлі якої ми продовжуємо працювати, цим то Грицько відкрив можливість справжньої духовної свободи – ставати собою і бути собою.

Стрічка рясніє спогадами багатьох друзів та знайомих Грицька Чубая: це й Віктор Морозов, Микола Рябчук, Ігор Калинець, Орест Яворський, Юрій Винничук, Роман Готра, Владко Кауфман, Катерина Немиря, Юрій Брилинський, Богдан Стельмах і, звісно, його дружина Галина Савка (Чубай) та діти Тарас і Соломія. Так, пан Микола Рябчук роздумує заднім числом про те, а чи можливо було би запобігти тому, що сталося, чи можна було щось змінити? Роман Кісь згадує про харизму Грицька Чубая, яка була в очах, міміці, жестах, інтонаціях голосу, його тембрах, коли він починав читати – всі присутні були заворожені. А Віктор Морозов знаходить причину надриву життя Чубая у моменті арешту.

«Чубай. Говорити знову» – це документальне і не документальне кіно водночас. У стрічці Сергій Жадан виступає провідником до життя Грицька Чубая, емоційно знайомить із поезією, допомагає замислитися над конфліктом талановитого митця і тоталітарного режиму. А ще двоє молодих акторів прекрасно зобразили теплі стосунки молодих Грицька і Галини.

Очевидно, старшому поколінню добре відомі події, показані у фільмі «Чубай. Говорити знову», та саме завдяки таким фільмам молодь відкриває для себе цінні факти з біографій українських митців і діячів.

Для когось кіно це просто можливість розважитися або вбити час. Але я набагато більше «закладаю» в кіно – це спосіб донесення історій, спосіб говорити більше про нас, це навіть інструмент впливу...

Ірина Годованець

«Нашого цвіту по всьому світу»

Маніфестація на Підтримку України

В першу річницю жорстокої війни України з Московією, 24-ого лютого, українська громада в Норт Порті, Флорида вийшла на головну дорогу міста, щоб продемонструвати свою підтримку українському народові у цей пекельний час, та щоб показати своє обурення проти московського вторгнення на українську територію.

Понад 200 людей вийшли з плякатами, українськими прапорами та написами, щоб пригадати цю сумну дату.

Голова Українського Американського Клубу Дарія Томашоска разом з членами Товариства Української Мови, Союзу Українок Америки, Укр.Амер. Ветеранами та членами управи Українського Осередку ім.св. Андрія старалися, щоб маніфестація перейшла успішно. Було запрошено представників мас-медія, які подали інформацію про маніфестацію в місцевих газетах, по-радіо та на телебаченні.

Віра Боднарук, голова
Товариство Української Мови
Фото Віктора Лісничого

Російський "спектакл"

Агресія Росії в Україні породить новий "спектакл" у Російській імперії. Таке передбачення багатьох осіб та навіть націй і держав.

Дві нещодавні події, неоголошений візит президента Сполучених Штатів Байдена в Україну та російська версія звернення Володимира Путіна «Про стан федерації», викликали різні порівняння, але дивним чином зі схожими очевидними висновками.

Мій давній друг із Росії (Він не росіянин. У Російській імперії проживає понад 100 різних національностей.) прокоментував дві недавні постановки:

"А куди дають ковбасу?"

Міністр Сергій Лавров назвав візит президента США Джо Байдена до київського спектаклю.

'... є вистава. Так воно продовжується. Все працює таким чином, з точки зору наших колишніх західних колег і з точки зору порятунку нацистського режиму».

Спробуємо внести свої 5 копійок.

Щодо виступу з Лавровим можна певною мірою погодитися.

Як сказав один із найвідоміших драматургів світу Вільям Шекспір: «Увесь світ – це сцена». Задовго до Шекспіра і після нього проводилися аналогії між світом і сценою, людьми і акторами. Все розуміється в порівнянні. Візит Байдена – це спектакль, з хорошою режисурою, чудовою грою акторів.

На відміну від виступу 21 лютого в Москві, де фальш було видно неозброєним оком.

Джо Байден, який майже ніколи не хизувався своїми м'язами на публіці, не літав з журавлями, не знаходив на дні моря стародавні осколки, приїхав у воюючу країну і під звуки сирен запевнив: Я з вами.

Під Лужниками в Москві встановили зенітний комплекс. Однак до сирен справа не дійшла. І тоді складається враження, що війни немає, а якщо і є, то вона якось перетворилася на патріотичний супровід наративів «руського мира». У Лужниках панувала атмосфера безкоштовної каші та сосисок: «Куди дають сосиски?». Зенітний вогонь і риторика акторів нагадали про війну".

У Росії не все добре. Кожен день діють відцентрові сили. Нації, полонені Росією, з урядами у вигнанні об'єднують зусилля, деякі навіть проголошують незалежність. Минулого тижня нова структура, яка називає себе «Американці

проти російського імперіалізму», надіслала листи сенаторам Сполучених Штатів. Суть листів була така:

«Ми американці, які представляють десять націй, які є або колоніями в рамках нинішньої Російської імперії, Російської Федерації, або націями з незалежними державами, які межують з РФ і продовжують страждати від російської агресії. Ми етнічно вірмени, баскири, буряти, козаки, ерзя, калмики, казахи сахи, татари та українці. Ми живемо від Нью-Йорка до Гаваїв. Недавня російська агресія в Україні відкрила світові очі на небезпеку, яку представляє російський імперіалізм для всієї демократичної світової спільноти. Ми утворили альянс, щоб боротися за легітимну незалежність усіх націй, які сьогодні постраждали від російського імперіалізму. Ми прагнемо довготривалого миру та безпеки, яких можна досягти лише шляхом розпаду Російської імперії та утворення незалежних держав, як того бажають сьогодні народи рф. Щоб запанував мир, світ має визнати, що Росія є імперією, і що люди та нації всередині та на її кордонах мають право бути вільними. Наша мета відповідає інтересам усього світу, оскільки мир і безпека можуть бути досягнуті лише шляхом дозволу на самовизначення всіх народів і запобігання агресії з боку сусіда. Просте припинення військових дій Росії проти її сусіда України є недостатнім, оскільки Росія протягом століть довела, що вона припинить агресію, лише зміцниться та почне заново».

Розпад Російської імперії був би для міністра Лаврова та його боса набагато більше, ніж спектакль. Проте така евентуальність дуже велика в межах можливого. Наступний щорічний «Стан Федерації» Росії, напевно, буде значно іншим. Так, це може показати навіть зовсім інший склад акторів і нове повідомлення. Навіть сосиски на смак сосисок, ні каші. А як тоді реагуватиме московський мужик та орда без сосиків та без імперії. Тут навіть самогон не допоможе.

Аскольд Лозинський (США)
23 лютого 2023 року
Аскольд С. Лозинський

«З Клавдією Фроловою я особисто був знайомий не один рік. Нині жалкую що не сповна міг набути позитиву від спілкування з Клавдією Павлівною. Це воістину було особистість! Мав до діла з нею як редактор "Бористену", тележурналіст. Звертав увагу на глибину думки, природну інтелігентність, силу духу. Але все поспіхом, поспіхом. Не так багато у моєму житті було людей, які належать до нашої еліти. Але вони є: Олесь Гончар, Любомир Гузар, Дмитро Павличко, Володимир Яворівський, Іван Плющ, В'ячеслав Чорновіл, Левко Лук'яненко, Валентин Чемерис, Іларіон Хейлик, Іван Драч і Клавдія Фролова...»

Фідель Сухоніс, редактор

ЯК АКТРИСА СТАЛА ПРОФЕСОРОМ АБО ЕСТЕТИЧНІ КАТЕГОРІЇ ЇЇ БУТТЯ (до 100-річчя з дня народження К.П. Фролової)

Шевченка, заслужена артистка України Алла Пуліна.

Спочатку у творчій біографії К.П.Фролової був філологічний факультет Дніпропетровського університету, який вона закінчила з червоним дипломом. А потім театральне училище, до якого талановита абітурієнтка вступила за рекомендацією обласного будинку народної творчості та з дозволу тодішнього міністра освіти України Павла Тичини. Все було дуже серйозно, бо одержати другу освіту в радянський час було досить непросто.

У 1950-х роках дипломована актриса драматичного театру та філолог Клавдія Павлівна Фролова викладає українську літературу у фінансовому технікумі, де створює свій театр. Він стає одним з перших народних театрів у Радянському Союзі. Сама керівниця грала головну роль Катерини у драмі Олександра Островського «Гроза».

Великі артистичні та організаторські здібності К.П. Фролова виявила, працюючи художнім керівником Палацу студентів імені Ю. Гагаріна. А потім ця непересічна особистість очолила міський університет культури при обласному товаристві «Знання», в якому артистично й логічно обґрунтовано читала цикл лекцій з проблем культури та естетики. Чи не тому обдарована актриса відкрила нові таїни розуміння художнього твору перед учителями-словесниками та студентами-філологами, що сама могла відчувати Слово в усій повноті його асоціацій та у драматичній дії? Без Фролової-актриси неможливо уявити Фролову-вченого, відомого українського літературознавця, критика, фольклориста. Вона заклала перші засади інтермедіальності в українському філологічному науковому світі. Як гармонійно в цій людині поєднувалися логічність наукового пізнання світу з

Що є людське життя? Піщинка у Всесвіті? А, може, це значуща подія, благословенна Богом і рідною землею, на якій і лічиш свої роки?

Для Клавдії Фролової сквородинівська ідея «сродної праці» була зрозуміла ще з дитячих років, коли вона з кузова вантажівки для односельців в Рудьці Царичанського району у День Перемоги читала гумореску Остапа Вишні, або грала хуліганку в імпровізованому театрі сільського клубу. Переконливою була юна актриса і в ролі Стехи чи Галі з романтичної драми Тараса Шевченка «Назар Стодоля». «Оця дівчина обов'язково стане артисткою!» - пророче заявляли сільські бабусі. І не помилилися. Відтоді артистичний ген супроводжував нашу героїню все життя. Ідея служіння мистецтву Мельпомени привела до Дніпропетровського театрального училища на курс відомого режисера, народного артиста України Іллі Кобринського. Разом на курсі з Клавдією Фроловою вчилась у майбутньому зірка театру імені Т.Г.

з емоційно-образним його баченням! «Існує два способи пізнання світу: в системі «об'єкт – об'єкт (наука) й «об'єкт – суб'єкт» (мистецтво), – любила повторювати на лекції з теорії літератури шанована багатьма поколіннями студентів професорка. – Як ви вважаєте, що можна назвати молекулою художності?» Ми, новоспечені першокурсники, прикинули міркували над цим філологічним ребусом і дійшли слушної думки про порівняння як троп.

А всю арифметику художності ми вивчали на прикладі «Балад буднів» Івана Драча. Чого лише варта в художньому аспекті «Балада золотой цибулі»! У ній відомий поет-шістдесятник придумав для звичайного овоча більше 20 порівнянь: «Вона – золотоцока богиня продажних ринків, заплетена німфа в зів'ялі коси подруг, мала Жанна Д'Арк на всіх англосаксів-мікробів, ніжна Лаура якогось кирпатого Петра Петрарки з київського технічного училища на Подолі...» У цьому вершинному поетичному матеріалі студенти відшукували асоціації, «спільні елементи» для оригінальних порівнянь, вибудовували свої теорії справжності художнього тексту. А професор Фролова дивувала нас своїми новими підходами до художнього трактування життєвих подій. Віртуозним був її аналіз поезії П. Тичини «Арфами, арфами...», в якому йшлося про весняне пробудження природи й народження дощу, а не про якісь революційні події, як це любили тлумачити критики вульгарно-соціологічного спрямування.

Як навчити майбутніх учителів літератури розуміти й аналізувати витвори красного письменства, як вирізнити одного письменника з-поміж іншого, щоб усі не здавалися «однаково великими»? Це життєве «надзавдання», перефразовуючи К. Станіславського, професор Фролова реалізувала у власній науковій школі аналізу художнього твору, підготувавши 16 кандидатів та 3 доктори філологічних наук зі спеціальностей «Українська література», «Теорія літератури», «Фольклористика». Науково-популярне видання «Цікаве літературознавство» в Україні вийшло великим накладом двічі (1987, 1991 р.р.) Цей унікальний посібник для вчителів словесності та учнів-старшокласників знаходиться у бібліотеці Конгресу США, у Варшавському, Краківському, Віденському університетах.

Один з провідних літературознавців України, автор підручників для вищих («Теорія літератури»), монографій «Розвиток образної свідомості в українській ліриці», «Аналіз художнього твору», «Субстанції незримого вогонь», «Ярина», «Перед очисною грозою» створила

ієрархічну систему естетичних категорій, в яких аналізується літературний та мистецький твір. Її постулати розкриті у монографії «Естетичні категорії в українській ліриці» й не мають аналогів у вітчизняній науці.

Виявляється, талановитим письменником треба народитися, а потім усе життя вчитися, розвиваючи творчу уяву і фантазію, інтуїцію, асоціативність образного мислення, діалектичність сприйняття та відображення життя. Маючи художній талант, видатними майстрами слова стали актор Іван Тобілевич та член комісії по боротьбі з виноградним шкідником Михайло Коцюбинський... То ж чи можна назвати літературу засобом довго й прикрашено говорити? А може, це засіб найкомпактнішої передачі художньої інформації, закодований у тропях? Про це ми замислювались на лекціях неповторного оратора, вченого, актриси витонченого Божого дару, шукаючи джерела натхнення у кожного митця. На думку Клавдії Павлівни, вони закодовані в баладі Івана Драча «Крила». Головному героєві твору дядькові Кирилові «не поталанило», бо доля нагородила його крилами, що виростали з-під куфайки. Не знав дядько, що й робити з ними, поки «ті крила не розкляли поети, щоб їх муза була не безкрила. На ті крила молились естети, і снилося небо порубаним крилам».

Цей дивовижний за продуктивністю наукової думки вчений і по-людськи принадна жінка, передбачивши занепад вивчення народних традицій Придніпров'я, ініціювала створення в рідному університеті науково-дослідної лабораторії фольклору, народних говорів та літератури Придніпров'я. У 1990-х роках ХХ століття цей осередок символізував духовне відродження нашого краю. Професору Фроловій належить авторство наукового поняття «фольклорна образна пам'ять». Саме вона складає генофонд національної свідомості. Як же актуально це звучить зараз, на четвертому десятку української незалежності, яка виборюється в російсько-українській війні сьогодні... А навчальний посібник з народознавства «Ярина» вже став бібліографічною рідкістю.

Колектив очолюваної професором Фроловою лабораторії фольклору створив вагому для нашого регіону книгу «Рай-поле. Фольклор і сучасна народна творчість Придніпров'я», в якій представлено фольклорний портрет більшості районів Дніпропетровщини. Це справжнє знання народного життя у Клавдії Павлівни почалося з маминих пісень.

З найкращого у світі села Рудьки життєві стежки повели юну школярку в складне доросле життя у великому місті на Дніпрі

У ньому були війна, життєві втрати й розчарування. Але любов до людей, мистецтва слова й театру допомогла. Професор Фролова відійшла в інші світи 21 березня 2010 року. Це сталося після тяжкої хвороби, у Міжнародний день поезії, й було символічно. Поезію вона любила понад усе, знала всі її таїни достеменно, пропагувала українських письменників. А докторську дисертацію з питань творчості шістдесятників Клавдія Павлівна захищала 1971-року в Інституті літератури Академії наук УРСР з великими упередженнями, бо це угруповання митців вважалося «ідеологічно шкідливим, штукарським». А молода вчена однією з перших ввела в науковий обіг твори І. Драча, Л. Костенко, Д. Павличка, М. Вінграновського. Це був свіжий струмінь літературознавчого аналізу і громадянська сміливість. А потім викладачка організувала виступ Миколи Вінграновського (1972р.) у Дніпропетровську, поета й відомого кіноактора. Він щойно знявся у Довженковому фільмі «Повість полум'яних літ» і представив на сцені Палацу студентів імені Ю. Гагаріна нові поетичні твори. Це була видатна культурна подія для нашого

міста.

Професор Фролова активно відроджувала імена репресованих митців нашого краю. Вперше вона опублікувала листи Григорія Епіка з Соловків у журналі «Радянське літературознавство». А у 1993-му році написала схвальну рецензію на виставу «Брехня» за В.Винниченком у своєму улюбленому театрі імені Т.Г. Шевченка. У видавництві «Січ» 1993-го року вийшла збірка творів В.Підмогильного «Невеличка драма», автором передмови в якій була Клавдія Павлівна. А скільки критичних відгуків авторка написала про творчість письменників Придніпров'я: Віктора Коржа і Наталки Нікуліної, Сергія Бурлакова й Віталія Старченка... Багато років професор Фролова була членом правління Дніпропетровської письменницької організації.

Відомий поет-шістдесятник Придніпров'я Віктор Корж присвятив Клавдії Павлівні «Реквієм веснокрилій ластівці». Саме професор Фролова привела поета в університет, і він, прийнявши спадкоємність свого вчителя, став завідувачем кафедри української літератури у 1988-2001 р.р.

*Ти мудрої мислі пластику
У спадок лишила нам.
Прощай, незабутня ластівко,
Мир й спокій твоїм вічним снам!*

*Любові мости не спалено
Вогнем, що в душі не погас...
Прощайте, Клавдіє Павлівно,
Нам буде самотньо без Вас!*

Валентина ГАЛАЦЬКА,
кандидат філологічних наук,
доцент, аспірантка К.П. ФРОЛОВОЇ

*Друге пришестя і кінець світу
- не трагедія і загроза, як
часто сприймають це в масовій
культурі, але привід для радісної
надії, - Митрополит Епіфаній*

Господь через узагальнені образи подавав нам настанову щодо молитви та покаяння, заохочував до смирення, застерігав від гордості. Сьогодні ми чуємо з Євангелія вже не притчу, але сповіщення про істинне майбутнє, про події, які справді мають статися в час завершення нинішньої історії людства. Бо притча, як спосіб сповіщення Божого одкровення, є алегорією. А нині ми чуємо пророцтво – це вже не алегорія, а безпосереднє звіщення знання про майбутні події.

Чому слід підкреслити це? Для того, щоби ми глибше усвідомили значення почутих нині з Писання слів. Бо вони вказують нам не на символи, знаки або образи, а на реальність, хоча і не здійснену ще, бо ця реальність станеться в майбутньому.

Господь наш Ісус Христос справді прийде вдруге, але прийде не у смиренні, як це було в євангельські часи Його земного життя, а у повноті Своєї величі та слави, як Цар і Вседержитель. Писання у багатьох місцях явно вказує на це. А сповідання істини про друге пришествя є непорушним догматом, про що згадуємо у нашому Символі віри.

Син Божий прийде у славі не просто для того, щоби явленням Своєї величі вразити народи і посоромити невірних та їхнє суєтне пустослів'я, яке заперечує буття Боже і відкидає істину Євангелія. Христос прийде для того, щоби покласти край дії гріха, остаточно зв'язати зло, подолати смерть і воскресити всіх померлих, звершити суд над дияволом і над тими, хто служив йому і чинив за волею лукавого. Тож друге пришествя буде не просто величним видовищем, надзвичайність якого теж провіщена у Писанні, коли славу Божу можна буде бачити в небесах на весь обшир виднокола.

Однак і сама ця велич та винятковість теж є важливими ознаками істинного другого пришествия. Бо вони застерігають християн від оман лжепророків, від появи неправдомовців, які видаватимуть себе за Христа. Адже від часу Вознесіння Господнього і дотепер багато являлося обманщиків, які казали, що вони – Христос, Який прийшов знову. І ще багато таких з'явиться до кінця віку. Але нікому з них не можна вірити, бо ми знаємо, що друге пришествя буде не таємничим, буде сповіщене не тільки для обраних, але через славу та велич Божі буде явлене одночасно для всього світу: для вірних і невірних, для живих і навіть для померлих, які при цьому воскреснуть.

Наступна істина, яку слід підкреслити в наших роздумах над почутими нині словами Євангелія, це те, що друге пришествя і кінець світу – не трагедія і загроза, як часто сприймають це пророцтво в масовій культурі, але привід для радісної надії. Бо коли кажемо «кінець світу», то для багатьох цей вираз означає катастрофи, природні катаклізми й руйнування, суспільні заворушення і війни між народами, смертоносні пошесті та інші подібні речі. Християни також при цьому згадують про сповіщене нетривале, але надзвичайно жорстоке панування у світі антихриста – людини, яка з допомогою сатани зосередить у своїх руках владу над людством та піддаватиме Церкву і її вірних неймовірному гонінню. Справді, про все це теж сказано в Писанні і ознаки наближення кінця світу – саме такі, страшні та трагічні. Але це – ознаки, а не самий кінець світу і не його сутність. Бо історія світу цього завершується не трагедією, не хаосом і руйнуванням, не пануванням зла через владу антихриста.

Бо історія світу цього завершується не трагедією, не хаосом і руйнуванням, не пануванням зла через владу антихриста. Історія світу цього завершиться торжеством істини, явленням Сина Божого, перемогою над злом, поразкою диявола і всіх його слуг.

Кінець світу означатиме і кінець тимчасової смерті, бо в час пришествя Христового всі мертві оживуть, відбудеться загальне воскресіння. Силою Божою безсмертні душі з'єднаються з оновленими тілами для життя вічного, все людство переміниться. І кожна людина, починаючи від Адама і завершуючи останнім немовлям, зачатим у ті майбутні дні, але ще навіть не народженим – всі постануть перед Господом Ісусом Христом. Постануть для суду, який іменується страшним.

Чому цей суд – страшний? Він страшний не в тому значенні, в якому ми вживаємо цей прикметник зазвичай, коли хочемо вказати на щось, що нас лякає. Страшним він називається тому, що він – остаточний і незмінний. Бо всякий суд, не лише людський, але навіть і Господній, до того часу може ще бути зміненим. До винесення остаточного вироку грішники ще мають надію на милосердя Боже. Але після Страшного суду на злодіїв чекають муки вічні, а на праведників – вічне блаженне життя.

До чого нас має спонукати знання цих істин про майбутні події? Хіба лише до страху? Чи до простого очікування? До намагання побачити в поточній історії знаки того, наскільки ми близькі до кінця світу? Ці знання мають спонукати нас до покаяння в наших власних гріхах і до діяльної любові.

Бо будемо ми боятися чи ні, будемо усвідомлювати неминучість кінця світу цього чи будемо легковажно ставитися до цих

пророцтв – від цього реальність, сповіщена Писанням, не зміниться. Христос у належний час прийде у славі, Він буде судити живих і мертвих, Його Царству не буде кінця. Праведники успадкують це Царство і як діти Божі будуть жити вічно у блаженному єднанні з Небесним Отцем. А грішники будуть остаточно осуджені та успадкують страждання, призначені для диявола і його слуг.

Тож нам слід не над тим розмірковувати, станеться кінець світу чи ні, і як скоро він наступить, аленад тим, щобивчасостаточного суду Божого ми були серед тих, кого Христос поставить праворуч Себе, а не ліворуч, як ми нині чули з Євангелія. Бо праворуч будуть поставлені праведники, а ліворуч – ті, хто підлягатиме засудженню. д. Господь судитиме все людство не за таємничими і незрозумілими критеріями, не довільно, але звершить суд за простою ознакою любові до ближніх, яка є виявом і любові до Бога.

Про це ми маємо пам'ятати завжди. Але особливо згадуємо про це напередодні Великого посту для того, щоби спонукати себе до двох речей – до покаяння у гріхах і виправлення, та до діяльного милосердя. Бо істполягаєнепросто в тому, щоби більше молитися, каятися в гріхах, утримуватися від певного роду їжі. Все це – важливі складові посту, але ними він не вичерпується.

Справжній піст, угодний Богові, повинен бути сполучений з ділами любові, ділами милосердя, з турботою про ближніх у їхніх потребах.

---- Аміль! ----

“НОВИНИ”

Президенти США і України відвідали Михайлівський Золотоверхий собор

20 лютого 2023 року Президент Сполучених Штатів Америки відвідав м. Київ з візитом солідарності.

В рамках візиту Президенти США Джозеф Байден та України Володимир Зеленський відвідали Михайлівський Золотоверхий собор, де їх зустрів Блаженніший Митрополит Київський і всієї України Епіфаній. Предстоятель Православної Церкви України подякував Джозефу Байдену за підтримку, яку він особисто, народ і уряд Америки надають Україні у боротьбі проти російської агресії. У розмові пан Байден згадав про свій попередній візит до Києва і відвідини Михайлівського монастиря, а також про зустріч з владикою Епіфанієм у Вашингтоні у вересні 2018 р.

На завершення візиту Предстоятель ПЦУ побажав Президенту і народу Америки Божого благословення.

Далі біля Стіни пам'яті Михайлівського монастиря Президенти США та України вшанували українських воїнів, загиблих у боротьбі з російським агресором.

Президент відзначив капеланів ПЦУ державними нагородами

Президент України Володимир Зеленський 24 лютого 2023 року в трапезному храмі святих Антонія і Феодосія Печерських Києво-Печерської Лаври відзначив військових капеланів автокефальної Православної Церкви України державними нагородами.

Від очільника держави нагороди отримали наступні священники: Костянтин Холодов, Леонтій Никитенко, Олег Скнар, Антон Панасенко, Павло Кузь, Дмитро Тарнавський, Мар'ян Дюс, Віктор Ткач, Мар'ян Сенік, Костянтин Савченко та Григорій Стасюк.

«Я дякую за ваше служіння, за те, що ви були разом із бійцями в цей рік повномасштабної війни. Підтримували їх духовно, підтримували їхні сім'ї. Я радий, що в нас є відповідна реформа, відповідний закон. Але, на мою думку, найголовніше, що в нас є ви», – наголосив Володимир Зеленський.

Президент висловив переконання, що капелани є такими ж героями, як і військовослужбовці, адже вони підтримують бійців і допомагають їм зберігати стійкість духу.

Капелани зі свого боку подякували Главі держави за підтримку запровадження та розвитку їхньої служби у лавах ЗСУ.

«Наша мета – підставити плече й бути поруч. Ми на фронті для того, щоб показати, що народ разом із тими, хто воює. І Бог не залишить. Це допомагає людям і надихає. А коли сильний дух, то людина робить диво. З Богом переможемо», – наголосив один із військових священників.

Митрополит Епіфаній зустрівся з воїнами УДА

Блаженніший Митрополит Київський і всієї України Епіфаній 24 лютого 2023 року зустрівся у своїй резиденції із захисниками України – представниками 7-го окремого батальйону «Арей» Української добровольчої армії. Воїни приїхали з передових позицій та завітали до Предстоятеля Православної Церкви України, аби отримати благословіння на подальший захист Батьківщини та перемогу.

«Церква молиться за вас, наших новітніх героїв. Ми незламні й разом переможемо. Морально ми вже перемогли й весь світ повірив у нашу перемогу. Тож ми будемо боротися до кінця і виженемо ворога з нашої землі», – зокрема сказав Предстоятель.

Під час спілкування йшлося про триваюче відбиття російського нападу та підтримку українських воїнів.

Пресслужба Київської Митрополії
Української Православної Церкви (ПЦУ)

Фундація імені Івана Багряного

За Українську Україну!

З метою популяризації ідей, творчості та життєвої державницької настанови визначного українця Фундація Івана Багряного (США) та Всеукраїнський щомісячник «Бористен» заснували Відзнаку імені Івана Багряного. Щороку лауреатами стають люди, чії досягнення стали помітними й особливими в різних сферах діяльності: письменники, громадські діячі чи просто жителі міста, які роблять свій особистий внесок у розбудову українського суспільства.

Фундація імені Івана Багряного — неприбуткова добродійна корпорація української діаспори США, утворена з метою впровадження ідей Івана Павловича Багряного через публікацію і поширення його творів, видання книжок, близьких його ідеям